

Közösség és megújulás:

a magyar egyházak szerepe és feladatai a 2014-2020 időszak fejlesztéspolitikai céljainak megvalósításában

Balás Gábor - 2013.nov.29.

HÉTFA Kutatóintézet

A használható tudásért

1051 Budapest Október 6. utca 19.

www.hetfa.hu

Áttekintés

1. Mikor sikeresek a fejlesztések – amit az értékelésekből tanultunk?
2. Milyen lehetőségek vannak állam és egyházak fejlesztési együttműködésében
3. Hol és hogyan vállalhat fontosabb szerepet az egyház, mintsem pusztán projektek tulajdonosa
4. Veszélyek
5. Javaslatok

- Megoldandó probléma: gyenge eredményesség
 - Hangsúly
 - a szabályosságon (bizalmatlanság) és
 - a források elköltésén
 - Komplex problémákra atomizált fejlesztési válaszok
 - Kevés innováció, kockázatkerülő projektgazdák, Fenntarthatósági problémák
 - Inkább növelte, mint tompította az egyenlőtlenségeket:
 - a verseny az erősnek kedvezett,
 - az erő a kapacitásból jött,
 - Nem csak a források megszerzésén él, de a felhasználási hatékonyságán ál is látszik.
 - 2010-től helyes kormányzati válaszok, de strukturális váltás csak 14-től
 - Sikeres projektgazdai válaszok: a fejlesztési központok
 - Segíti és támaszkodik a környezetére;
 - Hálózatot és kapacitást épít;
 - Egyéni sikerét környezete sikerévé is konvertálja;
 - Összekapcsol fejlesztéseket– komplex fejlesztések
 - Területi és ágazati történetek egyaránt vannak.

Az egyházak, mint fejlesztők - A humán fejlesztésekben nagyon hasznos partnerei voltak a fejlesztéspolitikának:

- Eredményesebbek megvalósítók
 - Hosszú távon is sikeres projektek
 - Innovatív kísérletező szemlélet
- Ok: a jó projektekhez arra volt szükség, ami az egyházi intézményeknek van:
 - reputáció,
 - belső ethosz (lelkiismeret és hivatástudat) és
 - a stabil finanszírozási háttér, elérhető kapacitás (tudás, humán erőforrás)
- E háttér nélkül:
 - Rövid távú célok (indikátorok)
 - Kockázatkerülés
 - Fenntarthatatlan eredmények.
- DE nem sikeresebb pályázók: a pályázati rendszer nem díjazta a reputációt

Mit adhatnak az egyházak a fejlesztéspolitikának?

- Felvállalt közfunkciók (oktatási, szociális infrastruktúra)
- Országos lefedettség (ott is ott van, ahonnan az állam már kivonult)
- Az államnál rugalmasabb döntési struktúra
- Kiaknázható reputáció és motiváció
- Hosszú távú elköteleződés az ország és a helyi közösségek iránt
- Nemzetközi kapcsolatrendszer

Mit adhatnak az egyházak a fejlesztéspolitikának?

- Az egyházak azon fejlesztéseknél erősebbek,
 - mint az állam: ahol az alulról jövő fejlesztési igények becsatornázása a cél
 - mint az önkormányzatok:
 - Hosszabb perspektívájú projektekben,
 - Térségi kooperációt igénylőknél - a helyi versenytől való függetlenség
 - Ahol számít a tudásháttér: pl. innovációk adaptálásban – támaszkodhat országos háttérre
 - Ahol az értékek fontosabbak, mint a politikai legitimitáció
 - mint a civilek, ahol
 - a reputáció – bizalom számít
 - Stabil, kiszámítható értékek
 - Hosszú távú tartós jelenlétben
 - stabil működési háttér és a méret számít

Ez lehetőség, de felelősség is!

Az egyház(ak) számára elérhető „piaci rés” ⁷

- Kapacitás hiányos vidékek és területek felkarolása:
 - Fejlesztési központként viselkedni
 - Erősebb, ütésállóbb szervezeti háttér, támogató kapacitás,
 - Mindenki számára kiszámítható, stabil partner,
 - Segítheti a komplex programcsomagok létrejöttét (hiányzó elemek felkarolása, fejlesztések összehangolása).
 - Hátrányos helyzetű vidékeken
 - A vidékfejlesztés központi szereplőjévé válhat (van ahol már most is az)
 - a helyi szereplők között a konszenzus teremtő erő lehet
 - A hiányzó állami szereplőt pótolja,
 - Innovációt és megvalósítást biztosító kapacitást hozhat.
 - Városi szociális programokban - közösségfejlesztésben
 - Megbízható partner az önkormányzatoknak és
 - a többi civil szervezet számára is
 - Saját erőforrásokat mozgósíthat,
 - Tudásmegosztást segíthet.

Az egyház(ak) számára elérhető „piaci rés” ⁸

- Az állam fejlesztési partnere a közszolgáltatásokban
 - Intézményhálózat fejlesztési tervek vs.
 - Területi ellátási feladatokkal való összehangolás (pl. KLIK stratégiával való összehangolás)
 - Azonos versenyszabályokat az állami intézményekkel (kiemelt vagy global grant)
 - Bekapcsolódás a kísérleti projektek elterjesztésébe (pl. gyerekesély projektek)
 - Kulturális örökség felhasználási szerep
- CLLD-LEADER partnerség
 - alulról jövő kezdeményezések gyűjtése becsatornázása,
 - Bizalom megteremtése a szereplők között,
 - saját erőforrással való megjelenés a programokban,
 - Innovációk, ötletek becsatornázása (feltölteni tartalommal a kötelező „soft” elemet),
 - gazdaságfejlesztési feladatokba való bekapcsolódás.

- Maradjon egyház
 - a túlvállalás veszélye – ha jól csinálja az igény és a lehetőség is nőni fog,
 - ne szippantsa be a fejlesztéspolitika a fő funkciókat,
 - ne bürokratizálja túl a belső szervezet,
 - megmaradjon a kapcsolata az „ügyfelekkel”.
- Átalakíthatja a szervezetet
 - jobb irányítani, mint elszenvedni
 - belső feszültségeket teremthet, hogy belső elosztása lesz a szűkös erőforrásoknak és nem az NFÜ lesz már csak aki szelektál
 - Szervezeti egységek közötti erőviszonyokat átalakíthat

Érdemes tehát az államnak és az egyháznak szövetséget kötnie a közös fejlesztési érdekek mentén.

- Ehhez az egyház(ak)nak
 - Szervezetileg érdemes felkészülnie:
 - intézményeinek hálózatba szervezésével,
 - központi koordinátori, támogatói funkciók erősítésével,
 - szervezetfejlesztéssel;
 - Fejlesztési forráselosztási szerep felvállalásával (global grant) - belső verseny helyett erős belső fejlesztési stratégiával;
 - Érdemes lenne felvállalnia a bizalom kovásza szerepet ott ahova az állam már nem ér el, vagy ahol az állam nem tudja ezt a szerepet elvállalni.
- Ehhez az államnak partnert kell keresnie az egyház(ak)ban,
 - akinek önálló fejlesztési szerepet (global grant) adhat bizonyos témákra és területekre,
 - akiket mindig számításba vesz ott, ahol közszolgáltatási funkciókat tölt be,
 - akire építhet ott ahol a kapacitás hiány a továbblépés korlátja.

Köszönöm a figyelmet!

Balás Gábor
HÉTFA Kutatóintézet

balasgabor@hetfa.hu

1051 Budapest Október 6. u. 19.
www.hetfa.hu